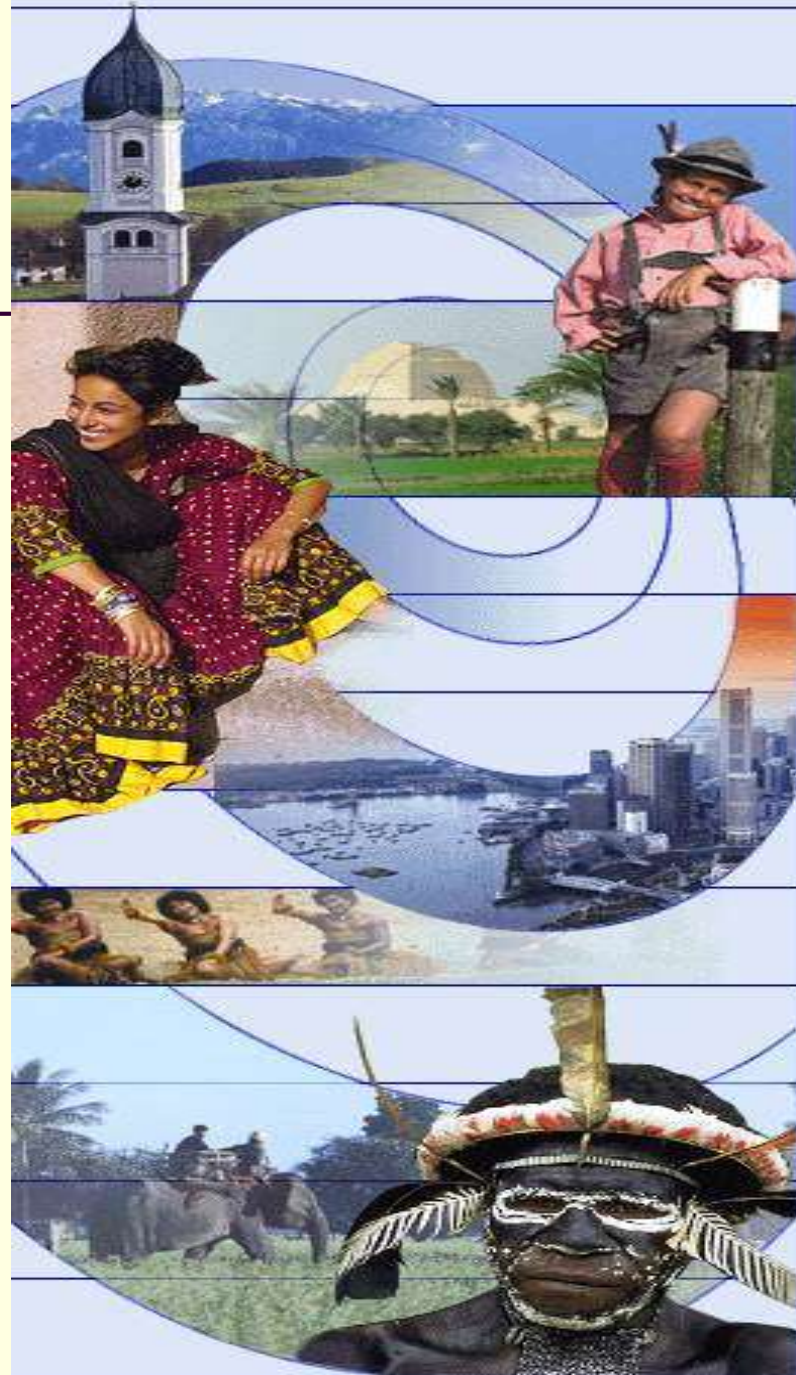

Тема 1. Предмет філософії та її основні функції.

*Лектор: старший викладач
кафедри філософії НТУ "ХПІ"
Міщенко Віктор Іванович*

Питання лекції:

- 1. Філософія, її предмет, специфіка та структура**
- 2. Характеристика основних функцій філософії.**

Література

- Філософія: навч. посіб. за ред. О.М. Бардіна, М.П. Требіна. - Харків: НТУ «ХПІ», 2012. - 432 с.
- Філософія: Навчальний посібник / І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. - К.: Вікар, 1997.
- Данильян О.Г., Тараненко В.М. Філософія: Учебник. - Х., 2005.
- Бичко І.В., Бойченко І.В. та ін. Філософія : Підручник. К.: «Либідь», 2001.
- Сидоренко О.П., Корлюк С.С. та ін. Філософія: підручник. К.: Знання, 2010. - 414 с.
- Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. Навч. посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000». 2001. - 448 с.

Додаткова література

- Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия. - М., СПб., 1998.
- Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна. - М., СПб., 1998.
- Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия - М., 1991. - С. 51-191.
- Сартр Ж.-П. Экзистенциализм - это гуманизм // Сумерки богов. - М., 1989. - С. 319-344.
- Фромм Э. Иметь или быть. - М., 1986.
- Хайдеггер М. Письмо о гуманизме // Хайдеггер М. Время и бытие. - М., 1993. - С. 192-220.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- <http://nlu.org.ua> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого <http://dnrb.gov.ua/ua/> Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського
- <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr> Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича <http://lib.npu.edu.ua> Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова
- <http://www.library.ukma.edu.ua> Наукова бібліотека Національного університету «Києво- Могилянська академія»
- <http://lounb.org.ua> Львівська обласна універсальна наукова бібліотека <http://odnb.odessa.ua> Одеська національна наукова бібліотека

РЕФЕРАТИ, ТЕЗИ, СТАТТІ

- Роль філософії в осмисленні глобальних проблем сучасності
- Філософія та наука: роль філософського розуміння в науковому пізнанні
- Нано- та біотехнології: загроза перетворення життя людини у світ ілюзій
- Філософський аналіз подальшого розвитку інформаційних технологій
- Цифровий концтабір як загроза цивілізації
- Філософська мудрість у виборі стилю життя

Філософія є виразом здатності мислити, вона не може залишить байдужою будь яку мислячу людину.

Вона та тільки вона здатна ставити питання на ключові проблеми існування.

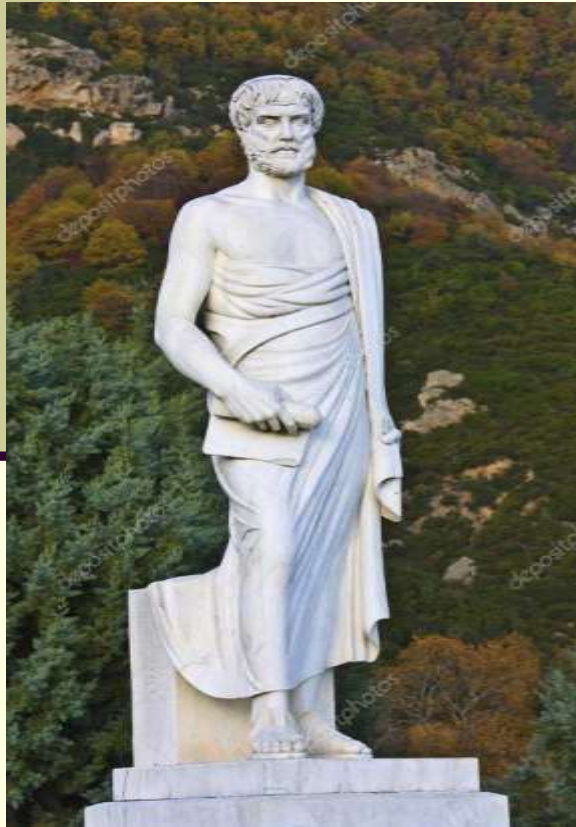
- Що є життя? Що є людина? Як існує Всесвіт?
- Чому людина страдає від самотності, чи здатна людина змиритися з проблемою смерті?
- Що є думка, чи є закони правильного мислення?
- Що є прекрасне, чому воно є? Що є любов?
- Звідки прагнення до творчості і саморозвитку, перевершити рівень власних можливостей, тобто прагне до трансцендентного?

Що є філософія?

Наука, що досліджує проблеми загального існування

- **основний компонент духовної культури** та спосіб формування духовності, як відмінної риси людського буття,
- **доля вільних і сильних людей, які «мають мужність мислити»**
- **(особистісний вимір).**

Виникнення філософії

- Є яскравою ілюстрацією дії філософського закону переходу кількісних змін в якісні
- Поступовий процес розвитку мислення в процесі антропогенезу привело до раптового оформлення філософії в трьох центрах світової культури: Індії, Китає та Греції в 7-8 ст. до н.е.

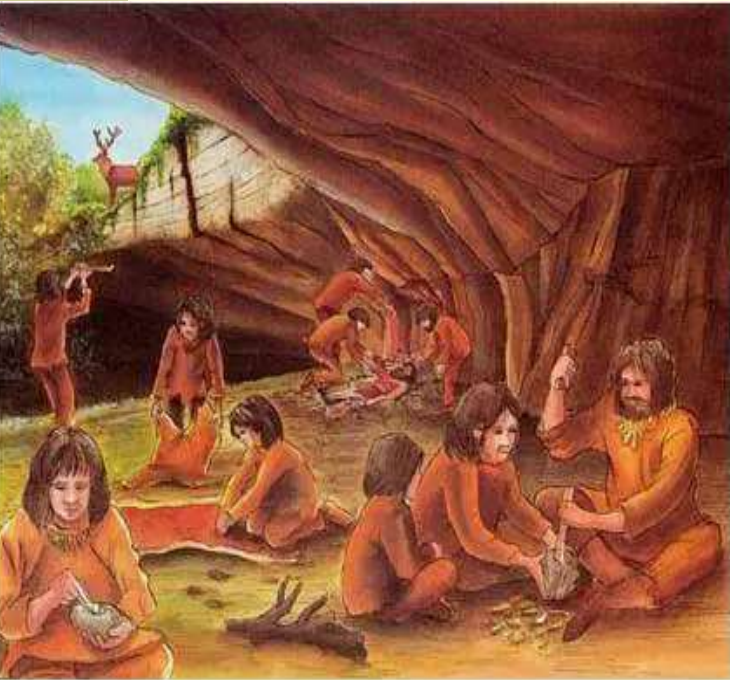
Карл Ясперс. «Осьовий час»: середина I тисячоліття до н.е.

Як могло статися, що оформлення філософії відбулося практично одночасно в трьох, абсолютно не пов'язаних між собою регіонів планети?

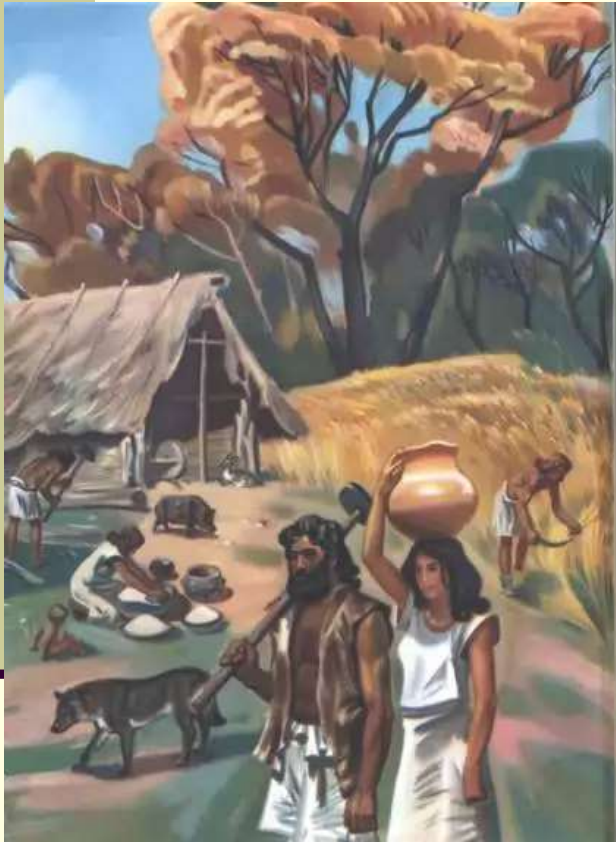
Номо erectus. Людина

~~прямоходяча (археантроп)~~

- 1,8 мільйона років тому через територію Близького Сходу широко поширився Євразією аж до Китаю.
- Цей безпосередній предок людини що не мав абстрактного мислення, але у нього виникають перші звичаї, турбота про слабих, навички колективної взаємодії

Протофілософія

Є тривалим шляхом пробудження свідомості, розвитку духовних якостей, здатності людини осмислити трагічність смерті, могутність сил природи, значущість колективних дій в процесі полювання на хижого звіра, красу природи

Є окремими випадками формування філософського мислення

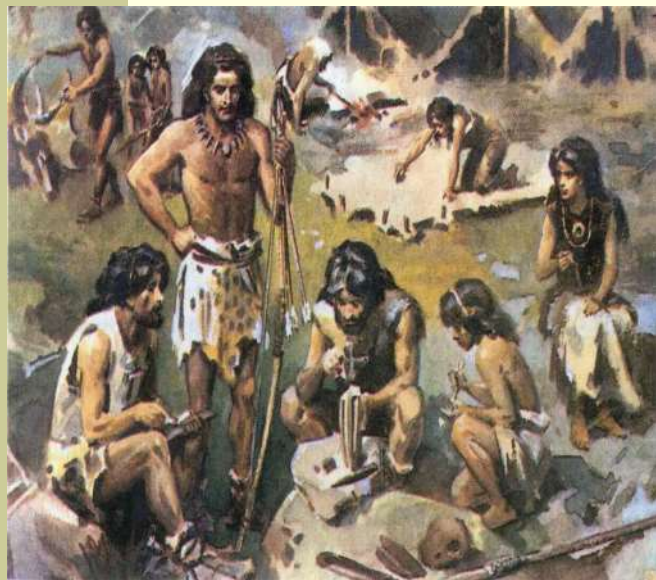

МІФОЛОГІЯ

- Саме в міфології реалізується перший досвід аналізу соціальних стосунків, устрою світу
- Багато перших філософських доктрин має міфологічне забарвлення, антропоморфний характер.
- Міфологічне пізнання та свідомість і в наші дні існують і в наші дні.

Виникнення філософії – це відбиття революції в розвитку розуму

- В процесі антропосоціогенезу здійснюється становлення людини як носія Розуму, виникає потреба осмислити життя
- Труд, мова, суспільна діяльність – джерело формування проблемного, абстрактного мислення
- Абстрагування – це рух до пізнання найбільш суттєвих ознак предмету, головна ознака людини

Тварини здатні мислити?

- Експеримент з мавпую Рафаело підтверджує думку про те, вони здатні до предметного мислення, но не здатні до абстрактного: вода в озері та вода в баку для мавпі – різні форми води

ВИНИКНЕННЯ ФІЛОСОФІЇ

- Знаменує той історичний етап розвитку людини, коли їй стало доступне **абстрактне** мислення та почала формуватися самосвідомість, здатність до **саморефлексії**, виникли умови для створення духовної особистості
- Має **універсальний** характер: вона виникає одночасно в різних куточках планети, які не мали можливість взаємодії, дає підстави вважати, що є ознакою формування мислячої людини в космічному просторі Всесвіту

Абстрагування – прояв сили МИСЛЕННЯ

- Вміння бачити сутність, головне, загальне за частковим формує науку, яка живе, коли створює закони, які відбивають загальні, суттєві, стали, внутрішньо необхідні зв'язки
- Абстрагування базується на операціях порівняння, аналізу і синтезу, дедукції та індукції, включає механізми формування понять, суджень та умовивідів.

Помилковість у сприйнятті філософії

- Людi не завжди здатні бачити зв'язок між загальним і формами його прояву в реальному, повсякденному житті, тому іноді вважають філософське мислення відокремленим від реального життя
- Це недолік культури мислення, здатності рухатись від індукції до дедукції та навпаки
- Сучасна освіта має синдром гіперболізації півкуль мозку: лівопівкульна орієнтація не дає зв'язку абстрактного з конкретним, а правопівкульна перетворює людину в робота

Особливості філософії

- 1. Універсальний, у вищій ступені абстрактний характер.
- 2. Прагнення до пізнання сутності все більш глибокого порядку.
- 3. Людський вимір існування Всесвіту
- 4. Спрямованість на зміну світу та людини.

Філософія як і математика – теоретичні науки, але має практичну спрямованість

- Праксиологія – розділ філософії, який досліджує діяльність, зв'язок теорії з практикою
- Прагматизм – філософський напрямок, який розглядає ефективність досягнення мети
- Культура – покращення діяльності, удосконалення, розвиток

Практичний характер філософії

Іммануїл Кант сприймав філософію як відображення пізнавального, практичного та ціннісного ставлення до світу.

Тріада І.Канта:

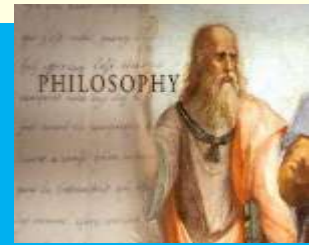
Що я можу знати?

Що я повинен робити?

На що я смію сподіватися?

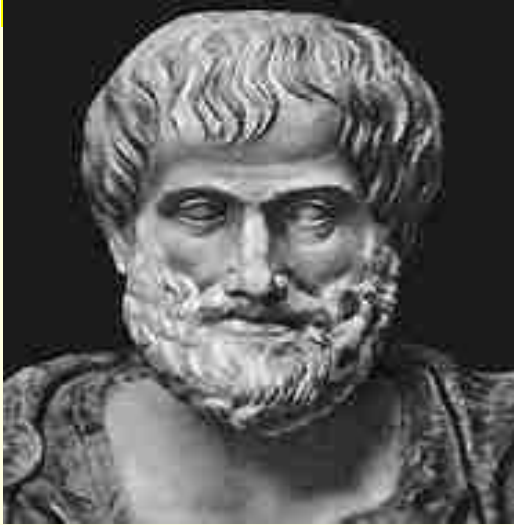
Філософське мислення

- Має системний характер, широта мислення - альтернатива фрагментарному, еkleктичному мисленню, «кліпової свідомості»
- Надає можливість інтеграції знань та синектики – переносу досвіду, алгоритмів діяльності з одної сфери буття до іншої.

Наприклад: Леонардо да Вінчі вперше зробив рисунок гелікоптера, придивляючись до польоту бабки (стрекози)

Глибина мислення

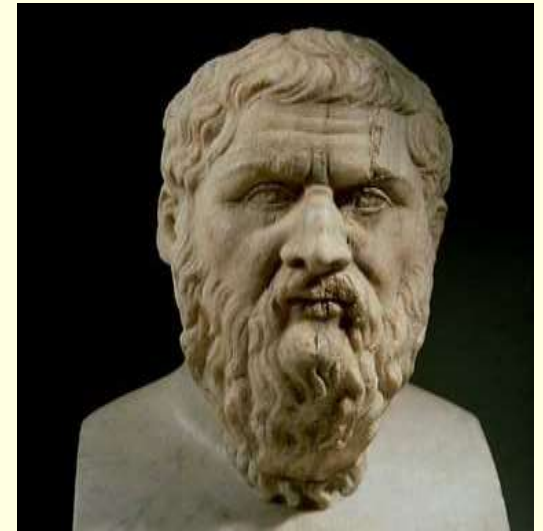
Аристотель (IV ст. до н. е.): Завдання філософії - аналіз причин речей

- це прагнення до суті найбільш глибокого порядку, вічний рух до істини, відкриття суперечностей, причинно-наслідкових зв'язків закону

Предмет філософії

Предмет філософії –
дослідження найбільш
загальних, універсальних
законів розвитку природи,
суспільства та свідомості

Наприклад: Закон єдності та
боротьби протиріччя діє у
природі, суспільстві,
свідомості

Платон (V в. До н. Е.):
Наука, що вивчає світ у
цілому і місце людини в
цьому світі.

Філософія та наука

- Наука спрямована на пошук істини, розкриття причинно-наслідкових зв'язків, формування наукової картини світу, вирішення практичних проблем
- Філософія розглядає наукові проблеми в контексті життя людини, в аспекті тих проблем, від вирішення яких залежить існування людства.

Філософія і фізика Дмитра Сахарова

- Один з засновників термоядерної зброї
- Автор концепції «ядерної зими»
- Філософія є невід'ємною частиною науки, її аксіологічним (ціннісним виміром)
- Наукові знання – важлива частина світогляду людини

Специфіка філософських проблем

Как у Шекспира: быть или не быть...
Коль выживания проблема возникает,
Когда планету надо сохранить,
Там философский смысл проблема
принимает.

Чтоб нить истории судьбой не
прервалась,
Чтоб поколений связь хранилась,
Ты словно дар для мира родилась
Как откровение для разума явилась.

Відмінність від безпеки життєдіяльності

- безпека життєдіяльності спрямована на запобігання травмуванню людини в процесі праці, або повсякденної життєдіяльності
- Філософія спрямована на захист цивілізації від руйнування в процесі її історичного розвитку (загроз космосу, девіацій техногенного розвитку, руйнування природи людини)

Статус філософської проблеми

Філософія вивчає проблеми, які впливають на розвиток суспільства

- Це насамперед втрата людського в людини, деантропологізація суспільства
- Це відсутність мотивації до висококваліфікованої праці Homo ludens
- Відсутність прагнення до творчості в інформаційному суспільстві
- Зростання маси егоцентризму, втрата духовності

Від загроз хаосогенних факторів космосу – до девіацій мислення

Как от насилия, преступных войн уйти,
Покончить с нищетой и терроризмом.
Разумный способ бытия найти,
Чтоб душу не сгубит технократизмом.

Всемирный голод как преодолеть,
Аварий избежать, землетрясений?

Как к дальним звёздам в космосе
лететь,

Как избежать конфликта поколений?

Універсальний характер проблем, які впливають на розвиток цивілізації

**Виклики
космосу,
биотехнол
огії**

**Деградація
людини,
моральності
духовна криза**

**Глобальні
проблеми
цивілізації**

**Соціальна
поляризація,
бідність**

«Філософія» - (греч. *phileo* – люблю, *sophia* – мудрість) - любов до мудрості.

Етимологія терміну «філософія» розкриває головне: етичний, позитивний характер мислення, спрямованого на ідеали життя

Мудрість – це мистецтво жити гідно, спрямованість на повноцінне та осмислене життя

Рівні розвитку мудрості

Практична: тераформація планети

- Яку стратегію перебудові світу слід прийняти?

Теоретична: наукова картина світу

- Як побудовано світ, людина, його свідомість

Езотерична: міфологічне та релігійне сприйняття світу

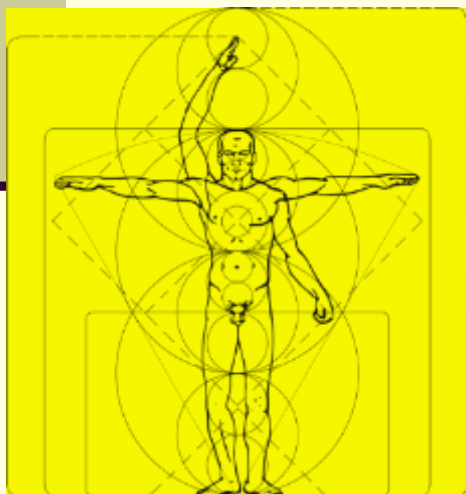
- Які надприродні сили управляють світом?

Г.С. Сковорода роль філософії – зробити людину щасливою

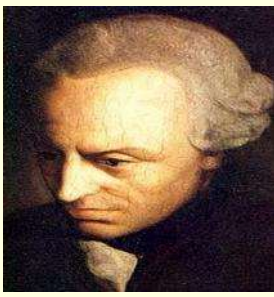

для істинно щасливого життя потрібне знання та мудрість; щастя полягає в душевному світі та сердечному веселощі, для досягнення його потрібно віддатися на волю Божу, що означає жити згідно з природою, обирати працю, рідну душі людині

Філософська мудрість спрямовує розглядати себе в мінливому світі

- Розуміння мудрості - це усвідомлення:
- √ устрою світу, тенденцій його розвитку, критичних крапок існування
- √ себе, свого буття і своєї сутності, свого місця в світі, сенсу життя, стратегії життєвої реалізації

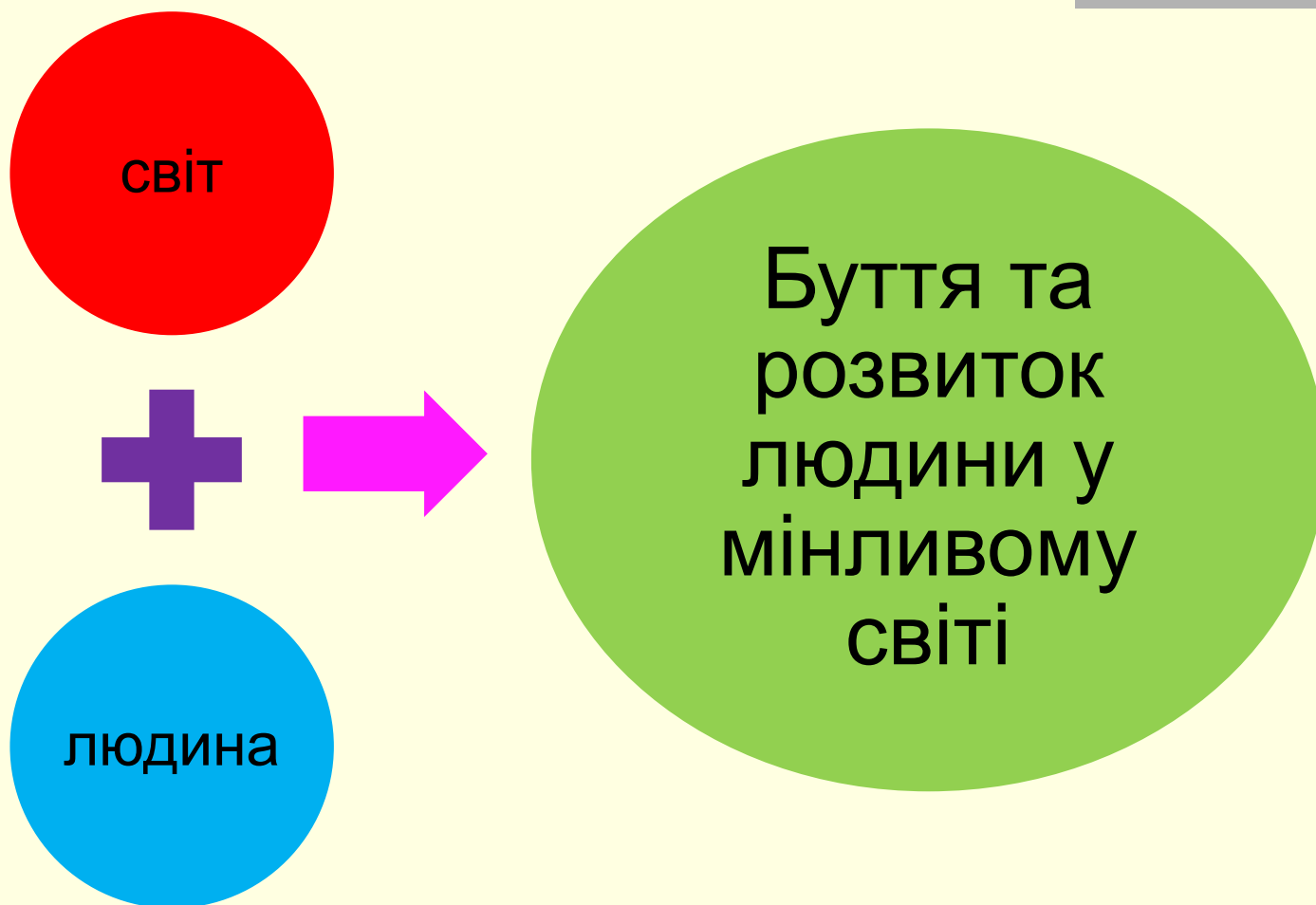

Іммануїл Кант

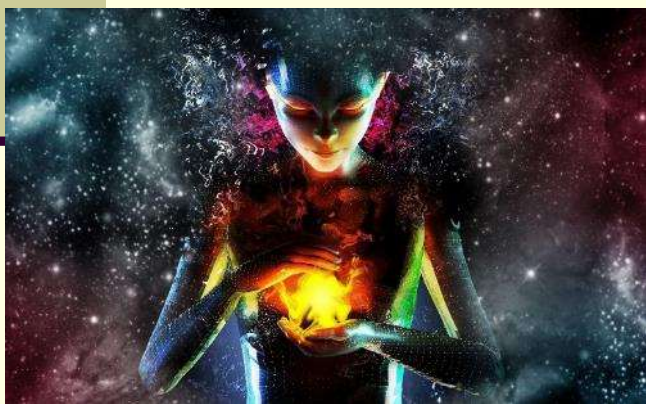

- «Дві речі хвилюють мене все більше і більше, доки я розмірковую про них: це вигляд зоряного неба над мною та моральний закон в мені»

Універсальність філософії: Єдність людини та світу

Філософія – це прагнення ОСМИСЛИТИ СВІТ

- Чому існує саме такий світ?
- Чому галактики збільшують швидкість руху?
- Чому існують «чорні діри»?
- Чому ми маємо саме такі пропорції фізичних констант?
- Чому усе живе прагне до життя? Як існує суспільство?
- Чому людина використовує мінімальний ресурс мозку?

Філософія – любов до мудрості

О, философия, – любовь
К непостижимому блаженству:
Стремиться мир осмыслить вновь,
Познать Вселенной совершенство.

В привычном – таинство открыть.
И ощутить вдруг с удивленьем
Цену летящего мгновенья
И осознать что значит – быть.

Філософія – це розуміння ЖИТТЯ ТА ЛЮДИНИ

- Як здійснювався розвиток історичної людини?
- Які тенденції цей розвиток мав, якою істотою вона могла стати?
- Як ми уявляємо ідеали у розвитку людини?
- В чому полягає прогрес та регрес суспільства?
- В чому проявляються девіації у розвитку людини?

Микола Бердяєв

Філософія є
пізнання світу
через людину

Філософія і психологія

- Психологія спрямована на конкретну особистість в певних умовах життєдіяльності, її завдання – дати рекомендації щодо оптимізації діяльності в конкретних умовах

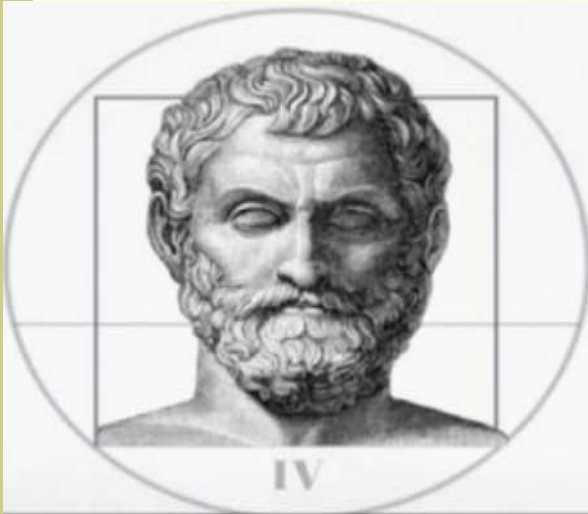
- Філософія спрямована на розкриття універсальних закономірностей її розвитку, мислення, загальних проблем буття, які властиві будь якій людині

Філософія – це обґрунтування стратегії виживання

- Яку стратегію запобігання екологічної катастрофи слід визначити?
- Як подолати антропологічну кризу у розвитку людини внаслідок впливу техногенної цивілізації?
- Який стиль життя слід обрати з урахуванням розуміння космічної природи людини

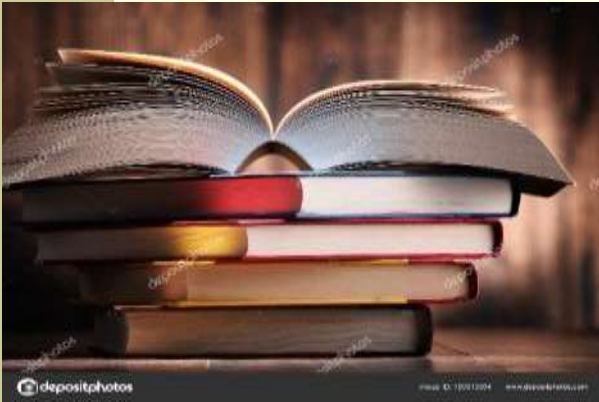
Філософія, яка розкриває зв'язок двох світів є шляхом к духовності

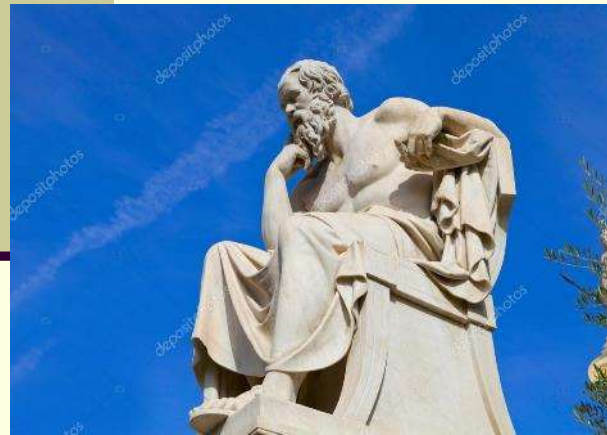
- Протагор: «Людина є мірою всіх речей»
- Антропний принцип: Всесвіт мертвий без людини
- Духовність є спосіб організації мислення, поведінки та діяльності людини з урахуванням її особливого на відміну від тварин місця у світі, його космічної природи

Філософія та соціологія

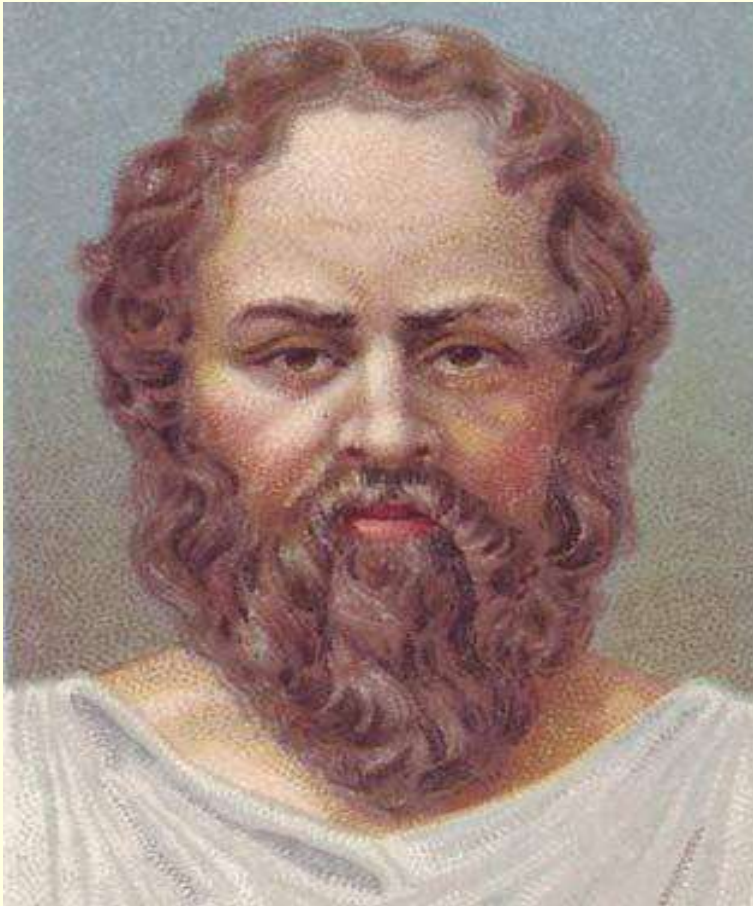

- Соціологія вивчає будь які соціальні проблеми, взаємозв'язок будь яких соціальних фактів (Смелзер)

- Філософія вивчає саме ті соціальні проблеми, які впливають на розвиток цивілізації

Пізнання має емоційну сторону

■ Сократ (469 – 399 г. до н.э.)

Філософія починається зі здивування

Проникнення в тайну, глибину сутнього викликає захоплення, естетичне почуття піднесеного

Мімізис - слідування природі, прагнення пізнати її секрети, розуміння дивовижного

Піднесене – джерело духовного розвитку

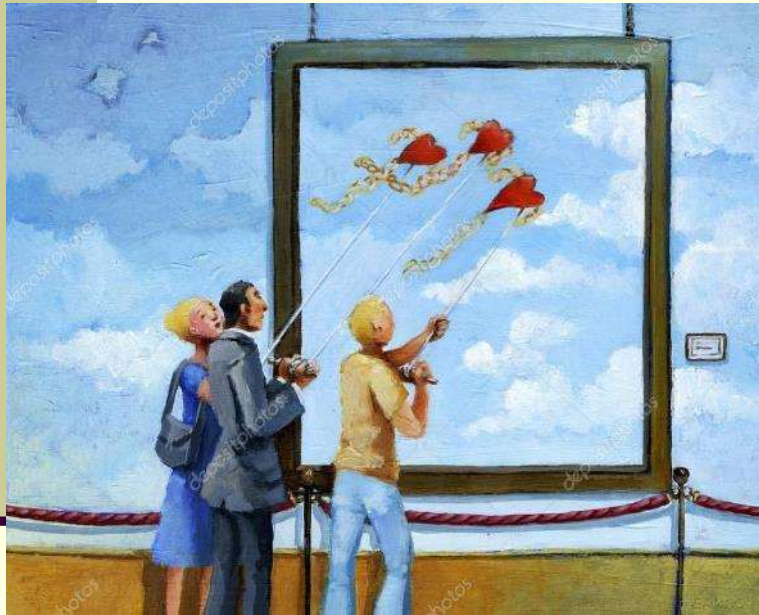
Говард Парсонс:
«Людина є тварина,
що дивується. Коріння
форм духовної
діяльності, йдуть у
феномен подиву ... »
С. 217

КАТАРСИС

- Прагнення до духовного очищення під впливом піднесеного. Стан катарсису це стан високого емоційного збудження, пробудження почуття любові та радощі, прагнення наближення до ідеалів, духовного розвитку та всепрощення.
- Джерелом катарсису можуть бути різноманітні прояви піднесеного: природа, мистецтво, релігія, любов, людське спілкування, пізнання світоустрою.

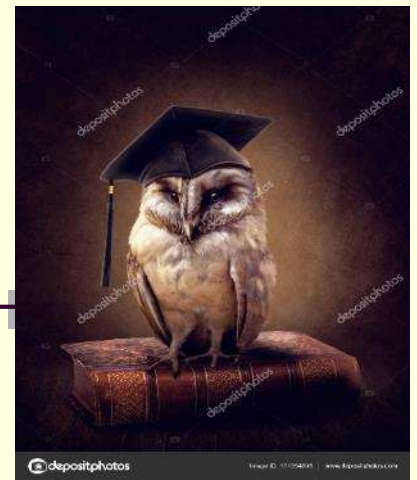
Філософія та мистецтвознавство

- Мистецтвознавство: як на розкритті смислу впливає композиція, колір
- Філософія: розкодування тексту: які ідеї автор хотів передати, навіщо він писав цю картину
- (герменевтика)

СТРУКТУРА ФІЛОСОФІЇ

- Історія філософії
- Онтологія – вчення про буття
- Діалектика – вчення про загальний зв'язок та розвиток
- Формальна логіка – наука про закони та форми мислення
- Гносеологія – вивчає проблеми пізнання, його суперечності
- Соціальна філософія досліджує проблеми соціального розвитку
- Антропологія вивчає проблеми існування людини

Філософія досліджує:

- Філософію науки та техніки
- Філософію кібернетики
- Філософію історії
- Філософію культури та мистецтва, етику а естетику

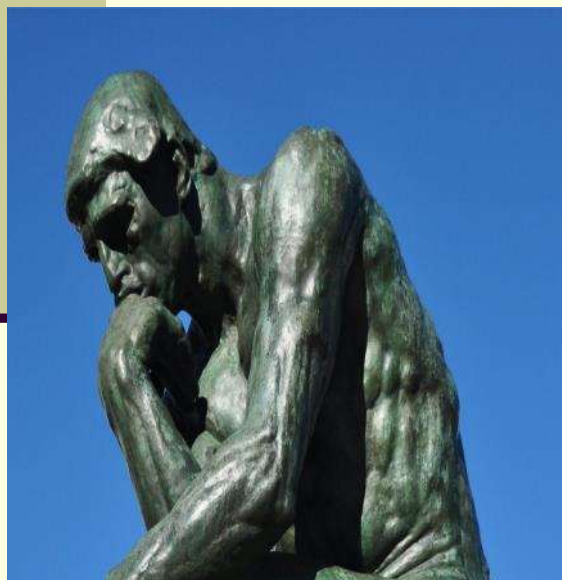
Має такі напрямки, як

- Аксиологія – наука про цінності
- Герменевтика - мистецтво тлумачення, теорія інтерпретації та розуміння текстів
- Феноменологія - вивчає структури свідомості й явища, які в ній відбуваються

ЩО Є ФІЛОСОФІЯ?

- Філософія це наука, яка вивчає сутнісні проблеми цивілізаційного розвитку, найбільш загальні (універсальні) закони природи, суспільства та людського мислення, методологічні та світоглядні проблеми пізнавальної та наукової діяльності, питання збереження «людського в людині», умови подальшого існування людства у майбутньому.

II ПИТАННЯ

■ ФУНКЦІЇ ФІЛОСОФІЇ

Основні функції філософії

Функція	Зміст: спрямованість функції на
Пізнавальна, або гносеологічна	активізацію духовних сил особистості на глибоке та всебічне пізнання світу, прагнення «жити у світі ідей», розвиток науки та освіти
Софійна	розвиток культури мислення, свідому та відповідальну поведінку, розуміння сенсу життя
Методологічна	розвиток у людини здатності використовувати розуміння сенсу філософських категорій та законів для оптимізації мислення та практичної діяльності
Світоглядна	пошук смислів людського буття, формування ідеалів та переконань, вибір цінностей та відповідних ним програм та стилів життєдіяльності
Соціальна	аналіз суперечностей, від вирішення яких залежить розвиток та майбутнє цивілізації
Гуманістична	Визнання людського життя як найвищої цінності, забезпечення всебічного духовного розвитку як умови успішної самореалізації та повноти буття

1. Пізнавальна функція філософії

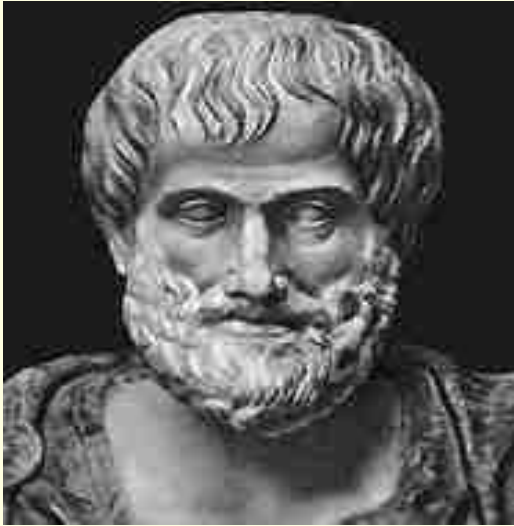
- Розвиток абстрактного мислення надав можливість людині поставити філософські питання про життя та смерть, добро та зло, піднесене та жахливе
- Пізнання собі та світу – головне завдання філософії

Якості мислення, які потрібно удосконалювати в пізнанні світу

- глибина – здатність бачити суттєві причино-наслідкові зв'язки;
- широта – системне бачення світу
- гнучкість – бачення світу у постійному розвитку, оновленні, змінах, спроможність протистояти догматизму, стереотипності
- дивергентність, відкритість світу, здатність вийти за межі системи
- креативність – ефективність та нестандартність вирішення проблеми

Пізнавальна функція філософії

Аристотель (IV ст. до н. е.): Завдання філософії - аналіз причин речей

- Реалізація пізнавальної функції філософії - це прагнення до суті найбільш глибокого порядку, вічний рух до істини, відкриття суперечностей, причинно-наслідкових зв'язків закону
- Орієнтація особистості на духовний пошук, бажання жити у світі ідей, отримання радості від творчості

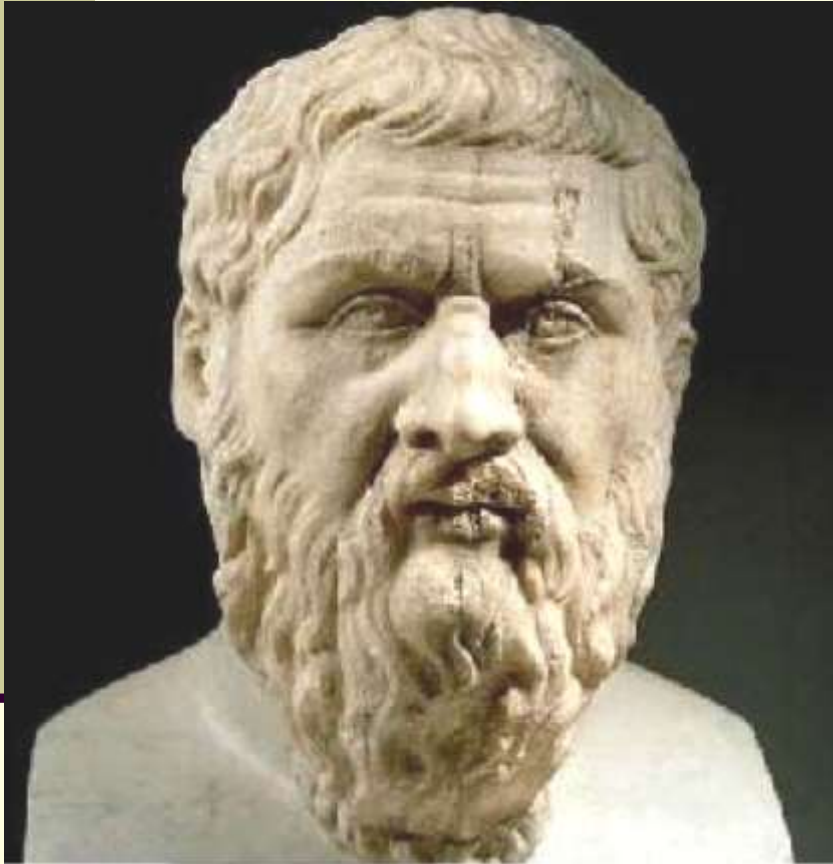
Орієтація особистості на духовний пошук

- стимулювання і підтримка допитливості дитини, формування інтелектуального соціокультурного середовища,
- розуміння прекрасного і загострене почуття недосконалого,
- пізнавальний інтерес, пошукова спрямованість особистості, потреба творити,
- навички гри і моделювання,
- духовна інтуїція, свобода і неординарність мислення

Філософське мислення формує

- Діалектика, яка спрямовує пізнання на об'єктивне пізнання світу, бачення протиріч, як джерело розвитку
- Формальна логіка – забезпечує правильність переробки інформації
- Гносеологія – вивчає проблеми пізнання, його суперечності
- Герменевтика вивчає процес вилення та сприйняття інформації
- Феноменологія – вивчає певні стани свідомості

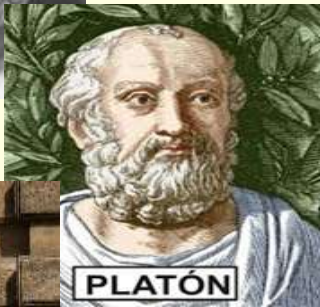
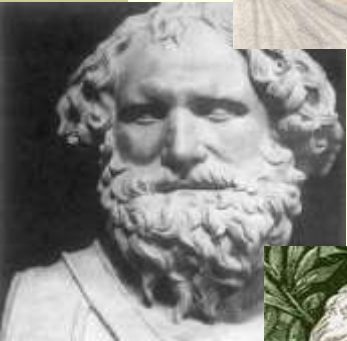
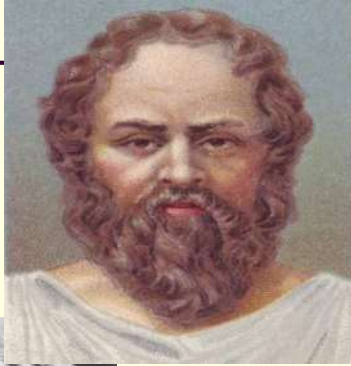
2. Софійна функція філософії

Протагор

- Спрямована на таке пізнання світу, в якому відкривається людський вимір буття
- Протагор; «Людина є мірою усіх речей»
- Мірою усіх речей є сенс – суб'єктивний вимір знання

Мудрість в узькому смислі

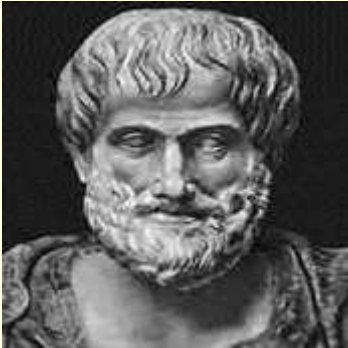

- Це філософське мислення
- Сократ: схильність до філософських роздумів, любомудріє
- Піфагор філео-софія – любов до мудрості, прагнення до гармонії
- Платон: життя у світі ідей
- Цицерон: культура – це обробка (вирощування) ума за допомогою філософії

Мудрість у широкому сенсі

- Сенека: вчення як жити та вмирати

- Аристотель: досконалість людини у власному виду діяльності

- Декарт: знання, яке спрямовує саме життя, служить збереженню здоров'я, розсудливості у сіх справах, відкриттям у всії науках

Обидва рівні пов'язані:

- Розуміння закономірностей буття, розуміння природи суспільства і основ існування людини у світі допомагає йому мудро та усвідомлено вибрати свій життєвій шлях, визначити ідеали і сенс життя

Умови мудрого ставлення до світу

- Витягувати уроки з минулого і враховувати їх у плануванні майбутнього
- Розвивати рефлексію мислення, здібності до самоаналізу
- Вміти знаходити "золоту середину", (Lagom – гармонію, міру, достатність) прагнути уникати крайнощів, вибирати оптимальний шлях
- Розвивати здібності передбачення віддалених наслідків вчинюваних дій, готовність пожертвувати миттєвою вигодою заради великих благ у майбутньому

Софійна функція філософії

Витребує розвитку :

- Критичності мислення
- Самостійності мислення
- Допитливості мислення
- Правильності мислення, логічності переробки інформації
- Адекватності світосприйняття

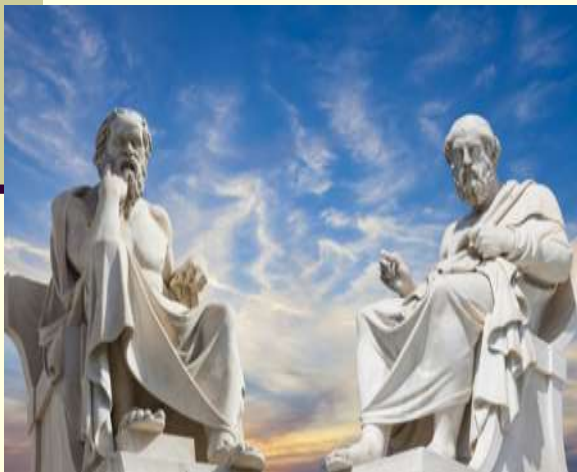
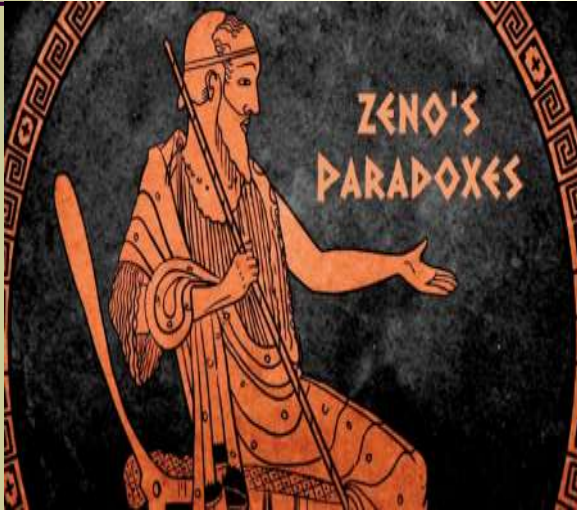
Вимоги до софійного мислення

- Об'єктивність – бачити світ таким який він є насправді, а не таким, яким бажаємо його бачити
- Критичність - не допускати маніпуляції свідомості, реалізовувати принцип доказовості знань, розглядати альтернативні точки зору
- Зіркість – позбавляйтесь від спрощених стереотипів, бачити нові аспекти у звичайному

Софійність мислення

- Проективність – розглядати можливі сценарії подій, формувати моделі розвитку системи
- Самостійність – обережно відноситись до авторитетів, мати звичай спочатку самому дати версію, а потім розглядати варіанти інших
- Розглядати плюралізм і толерантність як додатковий арсенал знань, терпимо відноситись до позанаукового знання

Філософське мислення

- З одного боку – це критичне мислення, прояв скептицизму, бачення парадоксів, шлях до свободи, засіб захисту від маніпуляції свідомості
- З іншого боку – це діалогічне мислення, яке спрямовано не боротьбу з опонентом, а пошук істини, воно базується на принципах толерантності та плюралізму

3. Методологічна функція

- Кожна теорія побудована на знанні певних законів, які виражають певну логіку взаємодії причини та наслідку: якщо А, то В
- Методологія – це застосування теорії до практики пізнавальної діяльності, відповідь на питання: Як на підставі певної закономірності розкривати подальшу логіку світоустрою
- Технологія – це застосування теорії до практики будівництва

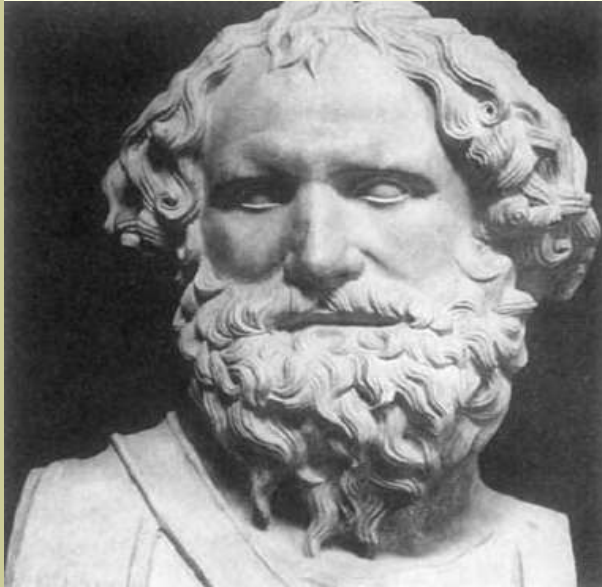
Рівні наукового знання

Методологічний

Теоретичний

Емпіричний

Методологічна функція філософії

Піфагор (VI ст. до н. е.): Від філософії народжуються три плоди: дар добре думати, дар добре говорити, дар добре робити

- Ідея – це інформація, яка містить у собі певні рекомендації, які здані змінити світ до кращого
- Кожна філософська категорія містить певні рекомендації щодо покращення культури діяльності
- Методологічна функція (метод - засіб) спрямована на удосконалення пізнавальної, інтелектуальної, управлінської діяльності

Методологічна функція філософії

Категорія	Сенс	Методологічне значення
Філософія	Вічне прагнення до істини найбільш високого рівня	Орієнтація особистості на нескінчений духовний пошук
Людина	Незавершений процес	Орієнтація на саморозвиток, як умови духовного буття у світі
Принцип зв'язку	Універсальна властивість Всесвіту	Всебічний, комплексний, системний розгляд

Рівні наукового знання

Світоглядний

Методологічний

Теоретичний

Основне питання філософії: Співвідношення матерії і свідомості

СТРУКТУРА СВІТОГЛЯДУ

Світовідчуття
емоційно-
психологічному
ний рівень

Світорозуміння
пізнавально-
інтелектуальни
й рівень

Світо-
відношення
наявність в
світогляді
спонукань до
активності

СТРУКТУРА СВІТОГЛЯДУ

Світорозуміння }	Гностичний компонент	Системні знання, домінування ідеї
Світопочуття	Емоційно-чуттєвий	Почуття оптимізму чи песимізму, прагнення до створення чи руйнування
Світоспоглядання	Аксіологічний компонент	Переконання, цінності, смисли, ідеали, норми
Світовідношення	Праксіологічний компонент	Стратегії, програми, стилі поведінки чи життєдіяльності

Вибір цінності

Зумовлює вибір
життєвої програми,
стратегії
життєдіяльності,
СТИЛЮ ЖИТТЯ

Світоглядна функція визначає

- Певні стилі життя: гедоністичний (прагнення до насолоди), пуританський (аскетичний), творчий (прагнення до перебудови), прометеївський (прагнення до боротьби), утилітаризм (до збагачення)
- Релігійні конфесії (католицизм – святість, православ'я – духовність, протестантизм – свобода та відповідальність)
- Історичні епохи (Космоцентризм – античність, теоцентризма – середньовіччя)
- Стилi управління (демократичній, авторитарній)

Специфіка філософського світогляду

- це форма людського осмислення життєвого шляху, життєвого вибору;
- окреслює дійсність не такою, яка вона є, а такою, якою вона повинна бути;
- виступає одночасно як мисленням про реальність, так і мисленням про саме мислення;
- завжди намагається поставити і вирішити доленосні, абстрактні проблеми людського буття;
- це рефлексія людини, тобто погляд на себе з боку, крізь призму своїх цінностей та інтересів;
- інтелектуальне прояснення своєї життєвої ситуації, осмислення стратегії і тактики своєї самореалізації

Технологічна революція: «вік заліза» змінив «бронзовий вік»

- Железний плуг дозволив обробити більше землі
- Виникла боротьба за власність
- Різка поляризація призвела до соціальної кризи
- Виникла потреба у відповіді на питання про сенс існування, що призвело до виникнення філософії і її соціальної функції

5. Соціальна функція філософії

- Аналітична: спрямована на пошук протиріч, які впливають на розвиток цивілізації
- Біфуркаційна – є відповіддю на виклики
- Прогностична – надає можливість передбачити сценарії майбутнього
- Евристична: розглядає можливі шляхи виходу з складних умов
- Інформаційна – надає знання людству
- Ідеологічна – мобілізує суспільство

Технологічна революція

- Це не тільки залізний плуг, але й залізний меч
- Існуюча мораль була не здатна запобіганню знищення народів
- Світу явилися філософи та пророки щоб надати нову лінію добра й зла
- Виникла проблема захисту людини – проблема гуманізму

6. Гуманістична функція філософії

- Валеологічна (захист життя та здоров'я)
- Етична (захист честі і гідності)
- Акмеологічна (досягнення найвищої крапки власного інтелектуального, духовного та фізичного розвитку)
- Освітня та виховна
- Розвиток естетичного почуття
- Катарсис, як духовне очищення
- Персоналістична (розкриття індивідуальності, власного «Я»)

Гуманизм

Гуманизм підкріплює, що кінцевою метою філософії повинен бути **человек как венец творения**

Гуманізм це:

- усвідомлення життя як найвищої цінності
- розгляд людини не як засобу, а мети
- захист честі і гідності людини
- всебічний і гармонійний розвиток
- повнота самореалізації

ЧЕЛОВЕК ЭПОХИ ВОЗРОЖДЕНИЯ

- Человеческая природа и тело рассматриваются как **Божественный дар**.
- Уважение к природе человека стало частью гуманизма эпохи Возрождения, формой самоутверждения индивида в многогранности его внутренних сил и жизненных проявлений.

Рафаэль

Гуманістична функція інтегративна

Вона включає :

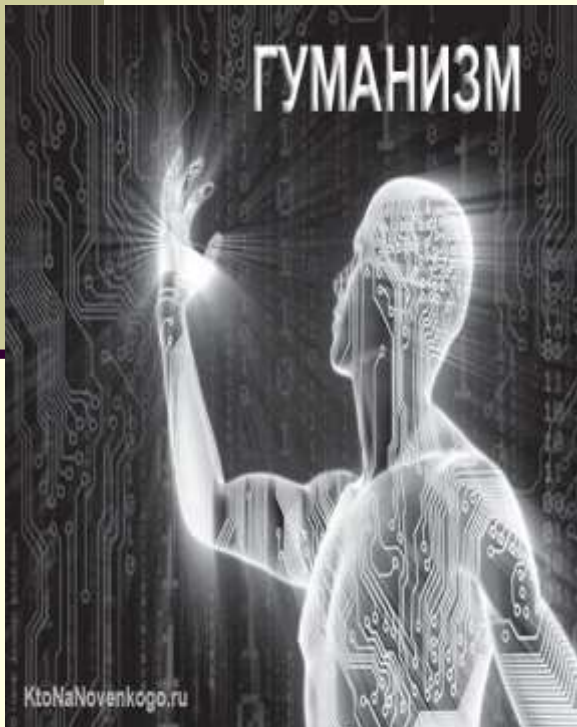
Культурологічну – усвідомлення цінностей і досягнень людства

Виховну – формування певних якостей, стилю життя

Антропологічну – людяності в людині

Етичну – поняття про красу вчинку, шляхетності, справедливості

Естетичну – прагнення до піднесеного, духовного

Гуманістична функція

- Дає можливість не марнувати життя, а наповнювати її смислами власної діяльності, а таке життя – умова досягнення щастя.
- Створює умови для формування духовної особистості, яка здатна будувати своє буття на основі вищих цінностей
- Дозволяє людині стати особистістю, розвиваючи його здатність до рефлексії, самоаналізу, критично оцінювати світ, тенденції розвитку людини.